

ihobe

*Implementation and enforcement of the environmental acquis
focussed on soil/subsoil protection and ecological reconstruction*

Agentia Regională pentru
Protecția Mediului
Timișoara

TWINNING PROJECT PHARE 2006/IB/EN-03

COMPONENTA: 3

N° activității: 3.1.5.

Titlul activității : lazuri de decantare, halde de steril, depozite neconforme

Datele misiunii: 22 - 27 februarie 2009

Obiectivul misiunii: Limitarea impactului activităților agricole asupra mediului

Expert: J. Richert

RAPORT DE MISIUNE

Rezumat :

Obiectivul acestui seminar a fost de a face o prezentare transversală a diferitelor tematici în care activitatea agricolă este susceptibilă să aibe consecințe asupra mediului privind calitatea solurilor și a apelor.

Fiecare punct prezentat s-a bazat pe prezentarea și analiza reglementării europene (directiva nitrați, directiva cadru în domeniul apei, directiva referitoare la protecția solurilor în cadrul utilizării nămolurilor de epurare, directiva ape reziduale urbane, ...) și pe transcrierea ei în dreptul național francez. Apoi s-au prezentat contextul național francez și aplicarea locală concretă în județul Rinul de Jos pentru fiecare dintre aceste tematici, punând accentul pe aspectele operaționale, organizaționale și instituționale. Colaborările între instituții sunt foarte importante mai ales în cadrul acțiunilor voluntare de parteneriate cu agricultorii.

Desfășurarea seminarului a fost structurată plecând de la probleme legate de utilizarea fertilizanților azotați (contaminarea cu îngrășăminte minerale și cu nitrați agricoli proveniți din dejecțiile animaliere), apoi în raport cu gestionarea materiilor organice referitor la calitatea și fertilitatea solurilor. Apoi a fost prezentată în detaliu încadrarea filierei de împrăștiere în agricultură a nămolurilor de epurare.

Expunerile au fost ilustrate prin exemple de acțiuni concrete în colaborare cu agricultorii pentru protecția captărilor de aducție a apei potabile vulnerabile sau prin protecția apelor subterane în raport cu poluările difuze.

După seminar, discuțiile au tratat chestiuni concrete privind dispozitivele de încadrare (nămoluri de epurare, Agrimieux, protecția captărilor,...), privind modalitățile de transcriere a

directivelor în dreptul național francez și privind organizarea parteneriatelor și a consilierii agricole în Franța.

Summary:

The aim of the seminar was to have a transversal approach of farming activities potentially involved in water and soil pollution.

Each aspect presented was based on European regulation presentation and analysis (nitrate directive, frame directive on water, soil protection against sewage sludge use in agriculture directive, urban waste water directive) and on its transcription into national French regulation. National context in France and local situation in Bas-Rhin on each topic has been detailed, with special focus on practical points, on general management and on official institution point of view. Inter institution cooperation has been largely promoted, especially in the case of voluntary actions involving several partners and including farmers.

The seminar was structured starting with nitrogenous fertilisers (contamination due to mineral fertilisers and agricultural nitrates issued from animal dejections) then continued with organic matter management regarding soil quality and fertility. In the end the seminar, the biosolide spreading screening in agriculture was treated.

Real situation examples, involving farmers, have been detailed, first regarding drinkable water catchment protection and then on actions against diffuse pollution of subterranean water resources.

After the seminar, discussions focused on practical aspects regarding the screening tools (biosolide, Agrimieux;, catchement protection, ...), regarding directive transcription into the national French regulation and partnerships and agricultural counselling in France.

Semnătura șefului de proiect român: G. LAMBRINO

Semnătura șefului de proiect francez : F. BLANCHARD

N°act	Data	Obiect	Experți Franța	Contacte România
3.1.15	23.02.09	Pregătirea seminarului	Jean RICHERT (Consiliul General al Teritoriului Belfort)	
3.1.15	24.02.09	- Pregătirea seminarului Schimburi tehnice, studii de cazuri concrete : instalații clasate	Jean RICHERT (Consiliul General al Teritoriului Belfort)	Simona ROMAN și Loredana CIOCARLIE, Conslieri (ARPM – serviciu Instalații clasate)
3.1.15	25.02.09	Seminar : Limitarea impactului activităților agricole asupra mediului	Jean RICHERT (Consiliul General al Teritoriului Belfort)	Vezi lista de participanți (anexa 1)
3.1.15	26.02.09	- Seminar : Limitarea impactului activităților agricole asupra mediului - Studii de caz : instalații clasate, creșterea porcilor	Jean RICHERT (Consiliul General al Teritoriului Belfort)	- Vezi lista de participanți (anexa 1) - Simona ROMAN și Loredana CIOCARLIE, Conslieri (ARPM – serviciu Instalații clasate)
3.1.15	27.02.09	Redactarea raportului de misiune	Jean RICHERT (Consiliul General al Teritoriului Belfort)	

1/ DESCRIEREA MISIUNII

1.1/ MIZELE MISIUNII :

Mizele identificate ale acestei misiuni sunt următoarele :

- Prezentarea directivei nitrați și aplicarea sa în Franța, mai ales privind definirea zonelor vulnerabile.
- Gestionarea efluenților proveniți din creșterea animalelor și, mai ales a materiei organice, mai ales privind aplicarea planurilor de împrăștiere
- Interesul agronomic al surselor de azot organic
- Modalități de sensibilizare a agricultorilor vizavi de bunele practici de fertilizare
- Protecția captărilor de apă potabilă
- Gestionarea nămolurilor de epurare
- Ilustrarea prin cazuri concrete
- Abordarea noțiunii de transfer și riscul de contaminare diferită

1.2/ REALIZARE

Misiunea s-a desfășurat în felul următor :

- Schimburi prealabile pe mail pentru stabilirea programului definitiv
- Seminar finalizat cu o serie de întrebări și discuții
- Studii de cazuri concrete propuse de către serviciul de autorizări din cadrul ARPM-ului

Această misiune s-a desfășurat în bune condiții ca urmare a unei puternice implicări a persoanelor de la ARPM și a bunei coordonări a echipei proiectului de înfrățire. Participanții la seminar, proveniți din diverse organisme (diverse servicii ARPM, APM, GNM, OSPA institut de pedologie,...) și-au manifestat interesul și au adresat numeroase întrebări cu privire la aspectele abordate în timpul seminarului. Pe lângă seminar, au avut loc schimburi tehnice cu privire la cazuri concrete propuse de către consilierii din cadrul departamentului autorizări.

2/ DESCRIEREA SEMINARULUI

Seminarul s-a desfășurat în zilele de 25 și 26 februarie 2009 la sediul ARPM Timișoara. Seminarul a fost împărțit în 7 capitole, pe scurt prezentate în acest raport. Pentru detalii, se

poate face trimitere la suporturile de prezentare utilizate în timpul seminarului (ppt, documente).

2.1 PREZENTAREA ȘI ORGANIZAREA AGRICULTURII ÎN FRANȚA

Scopul acestui prim punct a fost de a preciza contextul general al agriculturii franceze, înainte de a continua cu câteva exemple. Au fost prezentate particularitățile agriculturii franceze și organizarea sa. Este foarte importantă înțelegerea organizării dezvoltării agricole și a consilierii agricultorilor, cu rolurile serviciilor de stat reprezentate de cercetarea agronomică și institutele tehnice agricole, respectiv Camera de Agricultură. Această prezentare a fost ilustrată prin exemplul județului Rinul de Jos.

S-a insistat și s-a promovat importanța colaborării între instituții, mai ales privind mediul, o preocupare transversală.

2.2 CAZUL PARTICULAR AL POLITICII AGRICOLE EUROPENE

Scopul acestui capitol a fost de a preciza pe scurt care sunt particularitățile politicii agricole ale UE. Reformele succesive ale acestei politici au fost prezentate rând pe rând, inclusiv principiul de eco-condiționalitate și importanța acestuia în atribuirea fondurilor comunitare.

A fost determinat sprijinul național vizavi de agricultură în cadrul reglementării europene. Acest aspect a fost ilustrat printr-un exemplu concret din Franța, cadrul european și încrucișarea politicilor naționale în rețeaua europeană de sprijin pentru agricultură, în conformitate cu acordurile OMC.

2.3 IMPLEMENTAREA ȘI APLICAREA DIRECTIVEI NITRAȚI

Acest capitol a avut 2 părți succesive care au tratat aspecte generale ale directivei nitrați și implementarea acesteia la nivel european și apoi național, urmată de aplicarea concretă a acestei directive în județul Rinul de Jos.

2.3.1. Aplicarea directivei nitrați
--

Aici s-au prezentat motivațiile și istoricul aplicării directivei nitrați, de asemenea criteriile de definire a zonelor vulnerabile, importanța lor practică precum și cartografia națională.

S-a detaliat conținutul *sensu stricto* al directivei, mai ales cu privire la obligațiile statelor membre de a construi un cod al bunelor practici agricole conform prevederilor și al unor principii fondatoare ale directivei (noțiunea de echilibru a fertilizării azotate, înregistrările practicilor, ...). Apoi s-au prezentat aplicarea programelor de acțiune, monitorizarea și evaluarea lor.

2.3.2. Exemple din Alsacia : mizele și evaluarea referitor la directiva nitrați

Pentru a ilustra practic aspectele anterior prezentate s-au abordat modalități de definire a unei zone vulnerabile din Alsacia și de elaborare a 3 programme succesive de acțiune.

Conținutul tehnic și prevederile celor 3 programme de acțiune au fost detaliate, insistând asupra dificultăților de aplicare și de controlare. Argumentul tehnic (de mediu și agronomic) al cererilor de derogări a fost prezentat exhaustiv pentru a putea ilustra integralitatea demersului.

La sfârșit, s-au prezentat perspectivele de elaborare a celui de-al patrulea program de acțiune.

2.4. GESTIONAREA MATERIEI ORGANICE SI A FERTILIZARII AZOTATE IN AGRICULTURA

Trei prezentări au tratat diverse aspecte ale acestei problematici : mai întâi în cadrul reglementării aplicate gestionării materiilor organice, apoi problema evoluției conținuturilor de materie organică în soluri, și exemplul unui dispozitiv de monitorizare pe termen lung a calității solurilor în funcție de rețeaua parcelelor.

2.4.1. Gestionarea materiei organice și reglementarea relativă

Scopul acestei părți a fost de a prezenta reglementarea franceză cu privire la gestionarea efluenților proveniți din creșterea animalelor după ce s-a aplicat programul național prin care clădirile de crescătorie s-au supus normelor și după ce s-a descris regimul instalațiilor clasate cu privire la mediu.

O altă secțiune a fost consacrată modalităților de înregistrare a practicilor agricole (fertilizare, intervenții agronomice, ...).

2.4.2. Abordarea problematicii și materiile organice în județul Rinul de Jos

Solurile din județul Rinul de Jos nu sunt în măsură să accepte toate împrăștierea de materie organică, și *a fortiori* cele de nămoluri de epurare sau rezultatul compostului de deșeuri municipale. S-au prezentat și comentat diferitele instrumente și diferenții indicatori care permit monitorizarea materiei organice la nivel județean. La nivel local, datele naționale oferite erau imprecise pentru a putea fi exploatate.

2.4.3. Rețeaua de monitorizare în Rinul de Jos

Pentru a putea monitoriza calitatea solurilor pe termen lung, s-a elaborat o rețea de parcele care apoi a fost aplicată. S-au prezentat modalitățile de construcție ale acestei rețele (alegerea parcelor, parametrii descriptivi ...) pentru a putea ulterior reproduce demersul pentru contextul din România.

2.5 PROTECTIA REȚELEI IN APA : CAZUL CAPTARIILOR DE ADUCTIE A APEI POTABILE

După prezentarea strategiei de protecția a captărilor amenințate de contaminare ca urmare a activităților agricole, s-a detaliat demersul de diagnosticare și de plan de acțiuni, plecând de la construcția tehnică a prevederilor agronomice până la consiliere financiară, dacă este cazul.

Această prezentare a fost ilustrată prin două situații practice, reale, în care s-a aplicat dispozitivul de consiliere și monitorizare întărit de către agricultori.

2.6. UTILIZAREA AGRICOLĂ A NĂMOLURILOR DE EPURARE

Plecând de la elemente de gestionare a nămolurilor la nivel european, apoi în diferite state membre, prezentarea s-a concentrat pe directiva europeană referitoare la protecția mediului și mai ales a solurilor, în timpul utilizării nămolurilor în agricultură. S-au prezentat apoi normele franceze și evoluțiile recente.

După cifrele de producție și de eliminare a nămolurilor la nivel național, s-a prezentat situația la nivelul județului Rinul de Jos, re poziționat în contextul național de polemici puternice pe tema utilizării nămolurilor în agricultură.

A fost detaliat întregul proces de aplicare a unui Misiuni Nămoluri în Rinul de Jos și mai ales principiile fondatoare și modul de funcționare a acestei misiuni.

S-au prezentat apoi modalitățile reglementare de încadrare a filierei nămoluri și câteva aspecte agronomice.

2.7 PREZENTAREA ACTIUNILOR REALIZATE DE CATRE CEI DIN PROFESIA AGRICOLA

Această tematică a fost ilustrată plecând de la două exemple operaționale : aplicarea, inițiativa celor din domeniul agricol, determinarea timpului de transfer a poluanților pentru anumite tipuri de soluri și dezvoltarea de operațiuni colective voluntare de consiliere agricolă.

2.7.1. Determinarea vitezei de transfer a poluanților în soluri

Plecând de determinarea vitezelor de transfer a apei și a poluanților pentru un tip de sol, s-a demonstrat că timpul de răspuns al unui sistem sol/apă ar putea atinge câteodată și mai multe decenii.

2.7.2. Aplicarea operațiunilor Agrimieux/Fertimieux în Rinul de Jos

S-a prezentat aplicarea operațiunilor Agrimieux, punând accentul pe avantajele și dezavantajele acestui demers al colectivităților voluntare.

S-a detaliat modul lor de evaluare și funcționarea lor.

3. CONCLUZII

Seminarul a fost gândit pentru a se putea aborda transversal diferitele aspecte referitoare la problematica « agricultură ». A fost organizat ținându-se seama de așteptările interlocutorilor locali ai proiectului de înfrățire instituțională dar și de rapoartele anterioare de misiune din cadrul activității pe agricultură, cu scopul de a :

- Ilustra necesitatea colaborării între instituții, mai ales cu privire la tematicile de mediu
- Demonstra că agricultura și mediul trebuie studiate împreună, cu un ansamblu complex de instrumente agronomice și analitice,
- Demonstra diversitatea modalităților de acțiune care intervin în contaminările cu nitrați proveniți din agricultură
- Demonstra necesitatea încadrării împrăștierii agricole a nămolurilor de epurare
- Ilustra complementaritatea posibilă între acțiunile pur reglementare și acțiunile bazate pe voluntariat și emulația prin comportamente exemplare

După seminar discuțiile au tratat diverse chestiuni de organizare concrete privind dispozitivele de încadrare (nămoluri de epurare, Agrimieux, protecția captărilor,...), privind modalitățile de transcriere a directivelor în dreptul francez și de organizare a parteneriatelor și a consilierilor agricole în Franța.

Anexa 1 : Lista de participanți

Seminar: Limitarea impactului activităților agricole asupra mediului
(Activity 3.1.5)

(Jean RICHERT)

ARPM Timisoara, 25-26 februarie 2009

Nr. Crt.	Nume si prenume	Institutia reprezentata	Funcția	Directia (compartimentul)	Telefon	e-mail
1.	PUJE IOAN	GMM - CJ ARAD	COMISAR	—	0257.280815	cjorad@gmm.ro
2.	VASILESCU ROBIKA	GMM CJ TIMIS	COMISAR	COMPARTIMENT CONTACTUL POUĂRII	0256/293 582	cjtimis@gmm.ro
3.	GHEORGHIU BOGDAN	OSPA TIMISOARA	INGINER	AGROCHIMIE	0256/492.116	ospatim@paho.com
4.	BOGDAN CIPRIAN	APM ARAD	CONSILIER	biodiversitate	0257/281461	biodiversitate@apmar.ro
5.	CIPRIAN ADINA	APM ARAD	CONSILIER	A. C. C.	0257 280334	replimentos@apmar.ro office@ofpaua.ro
6.	MIREA ROBIKA	ARPM TIMISOARA	CONSILIER	ACC	0256/491745	mirea@ipmtim.ro
7.	ROZARU GEORGETA	APM TIMIS	CONSILIER	IPM	0256-491845	darcau@ipmtim.ro
8.	BOLOCAN BOBICA	APM TIMIS	CONSILIER	IPM	0256-491845	bolocan@ipmtim.ro
9.	COCA NICOLAE,	GMM C.S. Muncionari	COMISAR AGROCHIMIE		0764.809.936	florianmanuel@icsho.com
10.	ILIS LUCIA	APM TIMIS	CONSILIER	ACC	0256 491845	ilis@ipmtim.ro
11.	MICULESCU TADIANA	APM TIMIS	CONSILIER	ACC	0256 491845	mimulescu@ipmtim.ro

12.	CRISTINA COCULIU	ARPM Tim	CONSILIER	ACC	0256/491745	Coculiu@ipmtim.ro
13.	SITOHAN BOGDAN	ARPM Timisoara	CONSILIER	ACC	0256/491745	danu@ipmtim.ro
14.	PIRJE KEANA	ARPM TIMISOARA	CONSILIER	PNSS	0856/200526	pirje@ipmtim.ro
15.	GHEZELA CECILIA	ARPM	CONSILIER IPM	IPM	0256 200526	cecilia@ipmtim.ro
16.	OPREA VIAMICA	ARPM	CONSILIER	IPM	— —	oprea@ipmtim.ro
17.	MICULESCU MONICA	APM TIMIS	CONSILIER	ACC	0256 491845	monica_miculescu@ipmtim.ro
18.	HOMERAG IARISA	APM TIMIS	CONSILIER	ACC	0256 491845	homerag@ipmtim.ro
19.	SPIRIDON ALEXANDRINE	APM ARAD	CONSILIER	gen. delevi	0257 480946	delevi@apmar.ro
20.	BOGDAN CIPRIAN	APM ARAD	CONSILIER	PNSS	0257 281461	biodiversitate@apmar.ro
21.	IACOBESCU MIHAELA	APM TIMIS	CONSILIER	ACC	0256/491845	iacobescu@ipmtim.ro
22.						
23.						
24.						
25.						
26.						
27.						